

РЕШЕНИЕ

№ 4376

гр. София, 02.07.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 22 състав,
в публично заседание на 14.05.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Десислава Корнезова

при участието на секретаря Илияна Тодорова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **4781** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203-чл.207 от АПК.

Предявен е иск с правна квалификация чл.1 ал.1 ЗОДОВ.

Образувано е по искова молба на В. И. В. за осъждане на ответника НАП да й заплати обезщетение на претърпени неимуществени вреди в размер на сумата от 1 000.00 лева, в резултат на неизпълнение в достатъчна степен от страна на ответника на задължението по чл.59, ал.1 от Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД), чл.24 и чл.32 от Общия регламент относно защитата на личните данни (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета (GDPR), за периода 16.07.2019г.-08.06.2020г.

В обстоятелствената част на исковата молба се излагат следните релевантни за спора твърдения: Ищецът посочва, че на 16.07.2019г. от информационните масиви на НАП е била изтеглена информация в голям обем, съдържаща личните данни на милиони български граждани. Ответникът неправомерно е бездействал, като не е изпълнил задължението си да осигури ефективна защита и сигурност на личните данни. Ищецът изпитал опасения и притеснения, че е възможно да бъде злоупотребено с неговите лични данни под най-различна форма. Тези негативни проявления в емоционалното му състояние били пряка и непосредствена последица от бездействието на НАП да осигури ефективни мерки за защита на личните данни.

Съдът е сезиран с осъдителен иск за сумата от 1 000.00 лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди, както и направените по делото разноски, за които не е приложен списък по чл.80 ГПК. В проведеното открито

съдебно заседание на 14.05.2021г. ищецът се явява лично и се представлява от адв. Е. О.. Моли съдът да уважи исковата претенция, като подробни съображения за нейната основателност са изложени в писмени бележки от 02.06.2021г.

Ответникът – НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ е депозирал на 03.08.2020г. писмен отговор по чл.131 ГПК във вр. чл.144 АПК, в който е посочено, че не са осъществени в своята кумулативност предпоставките по чл.1 ал.1 от ЗОДОВ, за да бъде ангажирана отговорността му по този ред. Неоторизираният достъп до информационните системи на НАП е в резултат на извършено престъпление по НК, а не вследствие на проявено бездействие и непредприемане на адекватни мерки за сигурност и защита на личните данни. Внедрена била и функционирала система за управление на сигурността на информацията, както и е утвърдена методика за оценка на риска и политика на информационната сигурност. Посочва се, че в резултат на престъпното посегателство са засегнати частични данни на физически и юридически лица, които са във формат, изискващ допълнително обработване, за да могат да бъдат използвани. Веднага след установяване на инцидента са предприети мерки за преустановяване на неоторизирания достъп, както и са уведомени всички компетентни държавни органи и физическите лица, чийто данни са били разпространени, предприети са активни мероприятия по информиране на обществеността, за да се преодолее неоснователния страх от евентуални злоупотреби. Чрез своя процесуален представител юр.к.М. Т. в хода на устните състезания излага, че исковата претенция е неоснователна, като поддържа подробните правни аргументи в защита на това становище в депозирания писмен отговор. Акцентира се върху недоказването на твърдението за настъпил вредоносен резултат, който да е в пряка причинна връзка с незаконосъобразно бездействие на НАП. Заявено е искане за присъждане на юрисконсултско възнаграждение. Аргументите в защита на това становище са посочени в писмена защита от 26.05.2021г.

Заключението на прокурора от Софийска градска прокуратура е, че исковата претенция е неоснователна.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.- град, след извършена преценка поотделно и в съвкупност на събраните по делото писмени доказателства, доводите и становищата на страните по реда на чл.235 ал.2 ГПК във вр.чл.144 АПК, приема за установено следното от фактическа страна:

Не се спори между страните в процеса, че на 16.07.2019г. за ищеца В. И. В. са изтекли лични данни в публичното пространство, за удостоверяването на който факт е представен отговор от НАП /л.242/, че има неправомерно разкрити лични данни, представляващи ЕГН и три имена.

Издадено е наказателно постановление № 004/28.08.2019г. от председателя на КЗЛД, с което на НАП за извършено нарушение по чл.32 § 1, б.“б“ от Регламент /ЕС/ 2016/679, защото при осъществяване на дейността си не е приложила подходящите технически и организационни мерки, в резултат на което е осъществен неоторизиран достъп, неразрешено разкриване и разпространение на лични данни на физически лица от информационните бази данни, поддържани от агенцията, като в неправомерно достъпната и разпространена в интернет пространството информация се съдържат лични данни на 6 074 140 физически лица, което включва 4 104 786 живи физически лица, български и чужди граждани и 1 959 598 починали физически лица. Наложена е на основание чл.83 §4 б.“а“ от ОРЗД имуществена санкция в размер на сумата от 5 100 000.00 лева. Този наказателен акт е обжалван от НАП пред СРС, като липсват по

делото данни за постановен и влязъл в сила съдебен акт по реда на чл.59 и сл. от ЗАНН.

От КЗЛД е било издадено и Решение № ППН-02-399/22.08.2019г., с което на НАП са дадени 20бр. разпореждания да съобрази операциите по обработването на личните данни на физическите лица. Този административен акт е оспорен пред АССГ, II-ро отделение, 50 състав, като е било образувано адм.дело № 10477/2019г., по което към настоящия момент не е постановено решение.

Към отговора на исковата молба и в открито съдебно заседание на 27.11.2020г. са представени от ответната страна и приети в процеса следните относими писмени доказателства: политика по информационна сигурност на НАП от м.05.2016г., инструкция № 2/08.05.2019г. за мерките и средствата за защита на личните данни, обработвани в НАП и реда за движение на преписки и заявяване на регистри, заповед № ЗЦУ-1596/29.10.2017г., заповед № ЗЦУ-1436/15.10.2018г. на изпълнителен директор на НАП, заповед № ЗЦУ-828/13.07.2015г., заповед № ЗЦУ-482/01.04.2019г. на изпълнителен директор на НАП, заповед № ЗЦУ-83/23.01.2013г., заповед № ЗЦУ-586/30.04.2014г., заповед № ЗЦУ-535/11.05.2016г., заповед № ЗЦУ-733/17.06.2016г., правила за ползване на електронна поща и интернет, мрежови файлови ресурси, правила за правата на потребителите, ползващи информационните активи на НАП, правила за работа с преносими информационни активи, правила за работа от разстояние в НАП, правила за управление на достъпа до информационните активи и услуги в НАП, вътрешни правила за оборот на електронни документи и документи на хартиен носител, методика за анонимизиране на индивидуални данни, списък на видовете операции по обработване на личните данни, за които се изисква извършването на оценка на въздействието върху защитата на данните, съгласно чл.35 §4 от Регламент /ЕС/ 2016/679.

В процеса са събрани гласни доказателствени средства, чрез разпит на свидетеля Е. К. В.. Той посочва, че през м.юли 2019г. заедно с ищцата са извършили проверка в платформата на НАП, от която са установили, че са изтекли в публичното пространство личните данни на В. И. В.- три имена, ЕГН, информация за фирмите, в които участва. След като ищцата е разбрала това, тя изпаднала в паника и започнала да плаче, защото била обезпокоена, че ще се злоупотреби с нейните лични данни. Страхувала се, че може някой да вземе кредит на нейно име, да отчужди недвижимото ѝ имущество. Била затворена в себе си, а при всяко медийно отразяване на този случай, тя казвала, че ще се случи и на нея и някой ще злоупотреби с достъпната информация.

При така установените факти, АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.- град, обосновава следните правни изводи :

Предявеният иск е процесуално допустим, като подаден от страна, която има правен интерес от водене на настоящото производство, а ответникът е пасивно легитимиран по претенцията.

Отговорността по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди по своя характер е обективна, т.е. не е необходимо наличие на вина. Съгласно чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, държавата и общините носят отговорност за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, като когато вредите са причинени от незаконно действие или бездействие, незаконосъобразността на действието или бездействието се установява от съда, пред

който е предявен искът за обезщетение. Разпоредбата урежда предпоставките, при които възниква задължение за поправяне на причинените вреди, като фактическият състав, при осъществяването на който възниква правото на обезщетение за вреди, включва следните елементи: вреда, незаконен акт, действие и/или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата при или по повод изпълнение на административна дейност; причинна връзка между вредата и акта, действието и/или бездействието.

Държавата дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали те са причинени виновно от отговорното длъжностно лице. Пасивно легитимираният ответник по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, срещу когото следва да се предяви иска за обезщетение, съгласно чл. 205 от АПК е юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Под „орган” и по смисъла на § 1 т.1 ДР на АПК в случая се има предвид този държавен орган, чиито длъжностни лица със своите действия и/или бездействия са причинили вреди на граждани. Ето защо, НАП, като административен орган се явява надлежния ответник по предявения иск по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Ищецът В. И. В. извежда своята претенция за обезщетение от твърдението, че вредите са й причинени от незаконосъобразно бездействие на ответника - НАП да изпълни произтичащи от чл.59 ал.1 от ЗЗЛД, чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 (GDPR) (Регламента) задължения.

По аргумент от чл.204 ал.4 от АПК незаконосъобразността на бездействието следва да бъде установена от съда, пред който е предявен иска за обезщетение. Тук е мястото да бъде отбелязано, че с оглед становищата, застъпени в доктрината и съдебната практика - „бездействията“ на административните органи предполагат неизвършването на фактически действия при наличие на нормативноустановено задължение за извършване на такива действия, но не и изпълнение на задължение за волеизявление – за издаване на индивидуален административен акт. В настоящото производство се съобразява именно това разграничение, доколкото на изследване подлежи обстоятелството кое е било дължимото най-общо поведение на административния орган – НАП.

Съгласно мотивите на Тълкувателно решение № 3/22.04.2005г. по т.гр.д. № 3/2004г. на ОСГК на ВКС на РБ „държавата отговаря за всички вреди, пряка и непосредствена последица от увреждането, която отговорност е обективна и не е обвързана от наличието или липсата на вина у длъжностното лице, пряк причинител на вредите. Елемент от фактическия състав на отговорността на държавата е установяване незаконосъобразността на акта, действието или бездействието на държавния орган – т.е. ако изобщо не са регламентирани в закона, или ако противоречат на материално-правни и процесуални норми.....Когато вредите произтичат от фактически действия или бездействия на администрацията, обезщетението за тях може да се иска след признаването им за незаконни, което се установява в производството по обезщетението“.

Ответната страна е администратор на лични данни по см. на чл.4 § 7 от ОРЗД и при обработване на личните данни, следва да спазва принципите за законосъобразност и добросъвестност, залегнали в чл.5 §1 б.„а“, както и по б.„е“, а именно: личните

данни трябва да бъдат обработвани по начин, който гарантира подходящо ниво на сигурност, включително защита срещу неразрешено или незаконосъобразно обработване и срещу случайна загуба, унищожаване или повреждане, като се прилагат подходящи технически или организационни мерки („цялостност и поверителност“).

Съгласно чл.59 ал.1 от ЗЗЛД, администраторът на лични данни /НАП/, като отчита естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, както и рисковете за правата и свободите на физическите лица, прилага подходящи технически и организационни мерки, за да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването се извършва в съответствие с този закон. При необходимост тези мерки се преразглеждат и актуализират.

Същото задължение се съдържа и в чл. 24 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 /GDPR/, а в чл. 32 са предвидени конкретните мерки които следва да се предприемат, а именно: „Като се имат предвид достиженията на техническия прогрес, разходите за прилагане и естеството, обхватът, контекстът и целите на обработването, както и рисковете с различна вероятност и тежест за правата и свободите на физическите лица, администраторът и обработващият лични данни прилагат подходящи технически и организационни мерки за осигуряване на съобразено с този риск ниво на сигурност, включително, *inter alia*, когато е целесъобразно: а) псевдонимизация и криптиране на личните данни; б) способност за гарантиране на постоянна поверителност, цялостност, наличност и устойчивост на системите и услугите за обработване; в) способност за своевременно възстановяване на наличността и достъпа до личните данни в случай на физически или технически инцидент; г) процес на редовно изпитване, преценяване и оценка на ефективността на техническите и организационните мерки с оглед да се гарантира сигурността на обработването.

По см. на дефинитивното понятие по чл.4 § 12 от ОРЗД „нарушение на сигурността на лични данни“ означава нарушение на сигурността, което води до случайно или неправомерно унищожаване, загуба, промяна, неразрешено разкриване или достъп до лични данни, които се предават, съхраняват или обработват по друг начин.

Обстоятелството, че е изтекла на 16.07.2019г. информация от сървърите на НАП, вследствие неоторизиран достъп безспорно, сочи на противоправно бездействие на ответника да изпълни произтичащи от посочените разпоредби задължения да осигури достатъчна техническа надеждност и сигурност на информационната си система, за да защити физическите лица във връзка с обработването на личните им данни.

Именно техническата уязвимост на информационната система е довела до нерегламентирано разкриване и разпространение личните данни на ищеца В. И. В., която е следствие от неприлагането на подходящи мерки за защита. Ако ответникът беше изпълнил по изискуемия се ефективен начин задължението по предотвратяване изтичането на лични данни, то не би следвало да е възможно злоумишлено деяние, престъпно посегателство по смисъла на НК и обратно – щом има достатъчно данни, че е извършено деяние по чл.319а от НК, това означава, че задачата по предотвратяване на престъплението не е била изпълнена. НАП е следвало да извърши оценка на ефективността на техническите мерки, за да гарантира запазване и недопускане изтичането на личните данни на ищеца. Обстоятелството, че е извършена хакерска атака, осъществен е неправомерен достъп до информационната система на НАП е неоспоримо доказателство, че не са предприети подходящи технически и организационни мерки за защита при обработване личните данни на ищеца, което е

достатъчно да бъде направен извод за противоправност бездействието на НАП. Ответникът е бил длъжен периодично да преценява техническата надеждност и да обезпечи високо ниво на сигурност при обработването на личните данни. Ответникът не е изпълнил задължението си по предотвратяване на престъпление и опазване изтичането на лични данни, като от противоправното му бездействие следва твърдения от ищеца увреждащ резултат. Бездействието на НАП е незаконосъобразно, защото противоречи на нормативните изисквания на чл.59 ал.1 от ЗЗЛД, чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 /GDPR/. Ирелевантни са доводите на ответника, че след 16.07.2019 г., когато е осъществен нерегламентирания достъп са били предприети мерки за защита личните данни.

Обезщетенията за неимуществени вреди се присъждат за конкретно претърпени физически и психически болки, страдания и неудобства, които са пряка и непосредствена последица от незаконосъобразното бездействие на ответника. На репарирание подлежат и вътрешните, душевни състояния тогава, когато справедливостта налага същите да бъдат възмездени, но настъпването на същите не се предполага, а подлежи на главно и пълно доказване в процеса. В правната теория е прието, че обезщетението за неимуществени вреди е с компенсаторна функция, доколкото е възможно да бъдат компенсирани вредите в техния паричен еквивалент. Размерът на обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост при съобразяване на всички конкретни обективно съществуващи обстоятелства и практиката на съдилищата.

В. И. В. твърди, че е изпитала опасения и безпокойство от използването на личните ѝ данни и възможните злоупотреби, които могат да се извършат. Емоционалното състояние на един човек, свързано със страх, притеснение, напрежение, неудобство, безспорно представляват вид неимуществени вреди. За да бъде уважен искът по основание, следва по категоричен начин да се установи, че са настъпили претендираните от ищеца неимуществени вреди и че те са в резултат на незаконосъобразното бездействие. Преживените стрес, безпокойство и притеснение, следва да са от такова естество, че да доведат до промяна в качеството на живот и поведение на ищеца. За установяване на така посочените неимуществени вреди бяха събрани и приети в процеса гласни доказателства. От показанията на Е. К. В. се установи, че В. И. В. в продължение на шест месеца е била силно обезпокоена и панически разстроена, че с нейните лични данни ще бъде злоупотребено, като напр. се изтегли кредит на нейно име, отчужди се недвижимо имущество. Съдът приема, че се касае за действително увреждане, пряко причинено от бездействието на ответника да осигури надеждна степен на защита на

личните данни.

Понятието "справедливост" по см. на чл.52 от ЗЗД не е абстрактно понятие, а е свързано с преценка на редица конкретни, реално съществуващи обстоятелства, имащи значение за правилното определяне на размера на обезщетението. Този размер се формира по справедливост, като зависи от степента и характера на преживените болки и страдания от ищеца. Макар посочените вреди да нямат паричен еквивалент, съдът приема, че претендираната от ищеца сума от 1 000.00 лв. е прекомерно завишена. Справедливият размер на обезвредата следва да почива на обективни критерии и да бъде адекватен на претърпените вреди. Обезщетението трябва е съразмерно с вредите и да отговаря както на конкретните данни по делото, така и на обществените представи за справедливост. Изхождайки от времетраенето на увреждането, доказаните душевни страдания и общото психическо състояние на В. И. В., съдът намира, че справедливият размер на дължимото обезщетение за неимуществени вреди възлиза на 200.00 лв. Исковата претенция до пълния предявен размер следва да се отхвърли.

В заключение, осъществени са всички елементи от фактическия състав на отговорността по чл.1 ал.1 от ЗОДОВ, защото е налице незаконосъобразно бездействие, реално увреждане на В. И. В. и пряка причинна връзка между увреждането и бездействието, поради което и при условията на чл.52 от ЗЗД, съдът следва да овъзмезди по справедливост понесените неимуществените вреди.

Съгласно чл.10 ал.3 от ЗОДОВ, „ако искът бъде уважен изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса. Съдът осъжда ответника да заплати на ищеца и възнаграждение за един адвокат или юрисконсулт, ако е имал такъв, съразмерно с уважената част от иска“. При този изход на спора в полза на ищеца следва да се присъдят разноските по делото, които възлизат в размер на сумата от 10.00 лева и представляват заплатена държавна такса.

В сключения на 29.06.2020г. договор за правна защита и съдействие с адв. Е. Д. О. е уговорено, че се оказва безплатна правна помощ на В. И. В. при условията на чл.38 ал.1 т.2 от ЗА. Съгласно чл.38 ал.2 от ЗА „случаите по ал. 1, ако в съответното производство насрещната страна е осъдена за разноски, адвокатът има право на адвокатско възнаграждение. Съдът определя възнаграждението в размер не по-нисък от предвидения в наредбата по чл. 36, ал. 2 и осъжда другата страна да го заплати“. Минималният размер на адвокатското възнаграждение, определен на основание чл.8 ал.1 т.1 от Наредба № 1/09.07.2004г. на ВАС за

минималните размери на адвокатските възнаграждения, възлиза на стойност от 300.00 лева.

На основание чл.10 ал.4 от ЗОДОВ /нова, обн. ДВ.бр.94/2019г./ ответната страна има право на присъждане на разноски, съразмерно с отхвърлената част от иска. В хода на устните състезания юрк. М. Т. е заявила претенция за присъждане на юрисконсултско възнаграждение и такова се дължи, като същото се определя в размер на сумата от 100.00 лева на основание чл. 24 от Наредба за заплащането на правната помощ.

Мотивиран от гореизложеното, **АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. - град**, II-ро отделение, 22 състав

Р Е Ш И :

ОСЪЖДА НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ с адрес: [населено място], [улица] да заплати на **В. И. В.** ЕГН [ЕГН] от [населено място],[жк], [жилищен адрес] сумата от 200.00 /двеста/ лева за периода от 16.07.2019г.до 08.06.2020г. на основание чл.1 ал.1 от ЗОДОВ.

ОТХВЪРЛЯ иска с правно основание чл.1 ал.1 от ЗОДОВ, предявен от **В. И. В.** срещу **НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ** за разликата до пълния претендиран размер от 1 000.00 /хиляда/ лева.

ОСЪЖДА НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ с адрес: [населено място], [улица] да заплати на **В. И. В.** ЕГН [ЕГН] от [населено място],[жк], [жилищен адрес] сумата от 10.00 /десет/ лева на основание чл.10 ал.3 от ЗОДОВ.

ОСЪЖДА НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ с адрес: [населено място], [улица] да заплати на **адв. Е. Д. О.**, личен номер [ЕГН] от [населено място],[жк], [жилищен адрес] ет.5 сумата от 300.00 /триста/ лева на основание чл.38 ал.2 от ЗА.

ОСЪЖДА В. И. В. ЕГН [ЕГН] от [населено място],[жк], [жилищен адрес] да заплати на **НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ** с адрес: [населено място], [улица] сумата от 100.00 /сто/ лева на основание чл.10 ал.4 от ЗОДОВ.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Върховен Административен Съд на Република България с касационна жалба в 14-дневен срок от получаване на съобщението до страните за неговото постановяване.

Съдия: